

Bora Bora Residency Centre vil forbedre arbejdsforhold for dansen

af Lars Kjær Dideriksen
(Bora Bora – Dans og Visuelt Teater)

Bora Bora Residency Centre opstod ved indgangen til 2018 med en ambition om at forbedre vilkårene for koreografer og dansere. Nytænkning, bedre produktionsforhold, betalte skræddersyede residency-ophold i samarbejde med både danske højskoler og internationale partnere er en del af opskriften. Interessen er stor: Der var over 500 ansøgere til centrets første call.

– Vi prøver at skabe samme forhold for dansekunstnere, som teaterkunstnere tilbydes på mange teatre rundt i landet, og vi prøver at bevise, at det er vejen frem for Danmark.

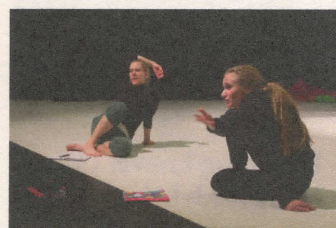
(Jesper de Neergaard, kunstnerisk leder af den århusianske dansescene Bora Bora)

Taneli Törmä arbejdede i sit residency på Musik og Teaterhøjskolen i Toftlund med sin forestilling "Cover" – en koreografi for bl.a. krop, klokker og regndråber, som havde urpremiere på Godsbanen i Aarhus i 2018. Foto: Lars Kjær Dideriksen

Vertikaldanser Esther Wrobel (Sparrow Dance) udviklede nye teknikker og idéer under sit residency på Musik og Teaterhøjskolen i Toftlund. Foto: Lars Kjær Dideriksen.

Steinunn Ketilsdóttir fra Island arbejdede i residency sammen med en håndfuld dansere og en komponist i 2018 på Bora Bora med idéudvikling til sin kommende forestilling. Foto: Lars Kjær Dideriksen

– Det danske danse miljø har et kæmpe potentiale. Det har brug for internationalt fodfæste og ikke mindst bæredygtige produktionsvilkår. Sammenligner man det danske scenekunstmiljø med landene syd for os og i det centrale Vesteuropa, har dansen i Danmark en svagere position i forhold til institutioner og til at nytænke teatret. Sådan siger Jesper de Neergaard, kunstnerisk leder på den århusianske dansescene Bora Bora.

Residency Centre blev en realitet i 2017, da Bora Bora modtog 1,2 millioner kroner fra Projektstøtteudvalget under Statens Kunstfond, og for nylig modtog centret derudover 3,1 millioner kroner af Bikubenfondens.

Disse penge og andre fondsmidler (se faktaboks) vil de næste fire år blive brugt til, at flere koreografer og dansere kan komme fra ind- og udland for at udvikle deres kunst i Aarhus og i Jylland. Fra 2018 til 2022 skal det nye center skabe 35 skræddersyede residency-ophold, hvor kunstnere kan arbejde i to til tre uger med at udvikle nye forestillinger eller researche til deres kunstneriske virke.

Udvikling kræver økonomi og fordybelse

Målet med Bora Bora Residency Centre er at skabe rum til kunstnerisk fordybelse og til produktion. De danske frie dansekompanier kan have svært ved at skabe en bæredygtig økonomi.

– De må nøjes med korte produktionsperioder og skrabede produktioner. Det går ud over den kunstneriske idé og truer generelt den kunstneriske kvalitet og dybde. Udvikling kræver tid, rum og økonomi. Bora Bora er et af de eneste steder i Danmark lige nu, som reelt fungerer som danseproduktionshus for frie koreografer. Vi skal blive mange flere, siger Jesper de Neergaard.

Bora Bora Residency Centres fokus er ikke kun nationalt. Målet er at tiltrække kunstnere fra både Danmark og resten af verden. Centrets første "call" tiltrak over 500 ansøgere fra 57 forskellige lande fra hele verden.

I starten af 2019 kommer anden ansøgningsrunde. De udvalgte kunstnere inviteres til dybdegående samtaler, hvor deres kunstneriske virke analyseres for at designe et frugtbart ophold. Det kan fx være et 'fordybelses-residency' med maksimal arbejdsro eller et 'vitaliserings-residency' med mange partnere, mentorer og andre inspirerende møder.

Samme forhold for dans som teater

De danske frie koreografer må oftest producere med så små budgetter, at der sjældent er råd til f.eks. scenograf, dramaturg, lysdesigner, komponist osv. Disse forhold er ikke unikke for Danmark. Der er stor forskel på arbejdsforholdene for dansere og koreografer rundt om i verden.

– Alt dette kan Bikubenfondens og statens rundhåndede bevillinger være med til at bringe til det næste niveau. I en co-produktion med Bora Bora og andre partnere vil hele produktionsprocessen kunne tilrettelægges, så den kommer tættest muligt på den kunstneriske idé, siger Jesper de Neergaard og tilføjer: – Vi prøver at skabe samme forhold for danse kunstnere, som teaterkunstnere tilbydes på mange teatre rundt om i landet, og vi prøver at bevise, at det er vejen frem for Danmark.

Flere muligheder gennem samarbejde

For at skabe maksimale muligheder under residencies har Bora Bora etableret samarbejder med bl.a. Teatret Svalegangen, Limfjordsteatret, Team Teatret, Black Box Dance Company og Odin Teatret samt fire højskoler i Jylland. Derudover har Bora Bora også udvekslingsaftaler med internationale partnere i Taiwan, Canada, Portugal, Belgien, Skotland, Norge, Finland, Island og Sverige.

For at åbne for endnu flere muligheder er der desuden etableret nye partnerskaber uden for teaternetværkene med eksperter indenfor områder, som dansen i disse år knytter sig særligt til: ny teknologi, medier, undervisning, forskning samt "community og outreach".

– Når vi har samlet alle disse partnere, er det fordi, pengene på denne måde rækker længere.

Det giver fælles inspiration, det kombinerer et væld af kompetencer, og det giver kunstnerne et større netværk, siger Jesper de Neergaard.

Danmark skal være med i global diskussion

– Dansekompanier skaber kunst uden sprogbarrierer. De er født globale og kan problemfrit turnere nationalt og internationalt. Med tidens fokus på netop den globale udvikling – global opvarmning, tiltagende nationalistiske regimer og emigration, så er det vigtigt, at Danmark med sin scenekunst deltager i den verdensomspændende diskussion, som moderne dans og performanceteater i andre lande har gang i, siger Jesper de Neergaard.

Flere danskbaserede koreografers arbejde giver for tiden international genklang. Det prestigefulde internationale dansenetværk Aerowaves har flere gange udvalgt danske eller danskbaserede kompagnier. Blandt andet Aarhus-baserede Don Gnu og HimHerAndIt Productions, der producerer på Bora Bora, samt Taneli Törmä Location X, Edhem Jesenkovic og Hilde I. Sandvold.

– I 2018 oplevede både Don Gnu og HimHerAndIt Productions igen at blive Reumert-nominerede. Samtidig turnerer de flittigt indlands og udenlands. At de får tid og plads som in-house kompagnier på Bora Bora til research og til at arbejde med

deres forestillinger er med til at skabe den slags resultater, siger Jesper de Neergaard.

Aarhus-baserede koreografer som Helle Bach (dadadans), Annika Lewis (Kassandra Production) og Nønne Svalholm (Svalholm Dans), samt koreografer fra København, som fx Edhem Jesenkovic, Selene Muñoz, Noora Hanulla, Martin Forsberg m.fl. er blevet co-produceret af Bora Bora, der også har lagt hus til store dele af produktionsperioderne. Derudover har koreografer fra blandt andet Portugal, Island, Finland og Sverige de senere år arbejdet på Bora Bora (se faktaboks).

Det lange seje træk

Bora Bora Residency Centre er ikke opstået ud af den blå luft. Den århusianske dansescene har arbejdet med kunstner residencies i mange år i forskellige sammenhænge og med mange partnere.

Det startede med det europæiske samarbejdsprojekt Development of New Art (DNA) i 2011. Senere blev dette arbejde efterfulgt af det såkaldte "Wilderness" residency-projekt i 2013 til 2015, hvor fem grupper blev sendt væk fra det hele og ud i 'vildmarken' i de nordisk-baltiske lande gennem netværket Kedja. I Danmark måtte Ringkøbing Fjord og marsken ved Musik og Teaterhøjskolen i Toftlund gøre det ud for den vilde natur.

Islandske Steinunn Ketilsdóttir
Foto: Lars Kjær Dideriksen

Fire håndplukkede danske talenter blev i årene 2015 til 2017 inviteret med i Bora Bora's eget program kaldet Inspirationsrummet. De boede i en periode på en jysk højskole, hvor de arbejdede med selvvalgt kunstneriske partnere og gav workshops til skolens elever.

– Det har været et langt og sejt, men logisk træk mod det nye Bora Bora Residency Centre, der bygger på alle erfaringerne fra de tidligere programmer. Det er en af de mange nødvendige måder, hvorpå vi kan hjælpe dansemiljøet med at skærpe fokus og kvalitet, siger Jesper de Neergaard.

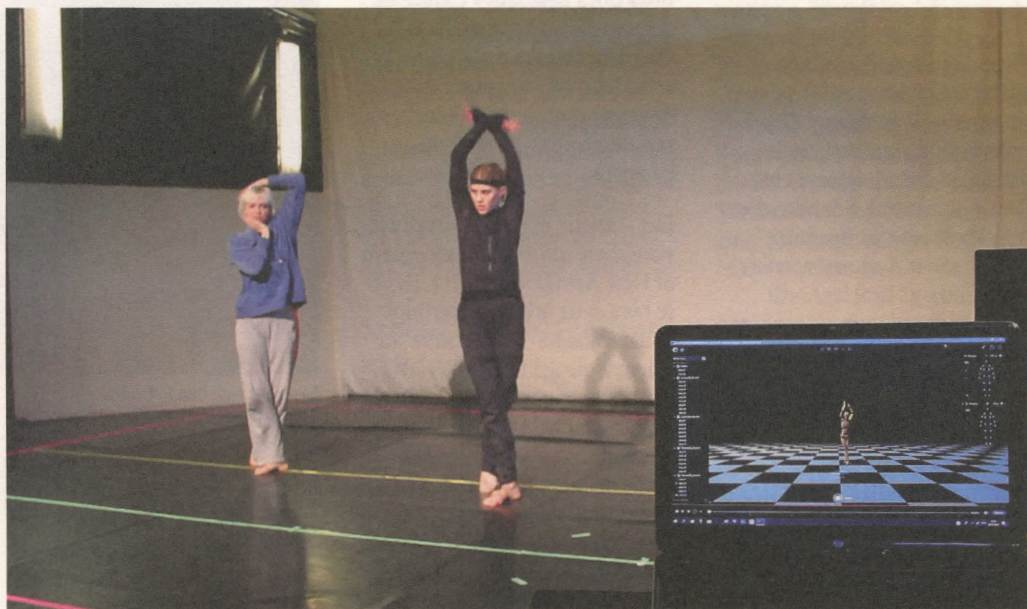
Han mener, at Bora Bora også bliver mere kvalificeret på flere områder, når så mange kunstnere fra forskellige egne af verden giver scenens medarbejdere viden og inspiration.

– I de tætte samarbejder med kunstnerne om at strikke residency-forløbene sammen kommer vi i berøring med meget personlige tanker og metoder, som vi lærer kolossalt meget af. Vi får et

intimt forhold til de forestillinger, vi præsenterer for publikum, siger han.

Jesper de Neergaard mener, at alle scenekunstformer vil have stor fordel af at arbejde mere sammen.

– Vi kan se dansens store potentiale i horisonten, og vi arbejder målrettet på, at andre teatre og fonde ser lignende ønskemål for sig. Det er helt konkrete samarbejder med dramateatrene, der gerne skulle munde ud i, at dans, performance teater, dukketeater samt mange andre scenekunstformer møder et stort publikum. Det vil samtidig give publikum mange valgmuligheder mellem flere forskellige slags oplevelser på scenerne. Publikum er blevet så øvet i at opleve gennem mange medier, at de bliver draget af den meget store variation på teatrene. Jeg mener ikke, vi skal udskifte noget som helst af det nuværende teater med noget andet, men give de underprioriterede scenekunstformer samme produktionsvilkår og adgang til publikum som det dramatiske teater, afslutter Jesper de Neergaard.

Den finske koreograf Noora Hannula (The Nordic Beasts), der har base i København, arbejdede i residency på Bora Bora med "motion capture"-teknologi, så hun kunne danse med en 3D mangafigur i forestillingen "Noora Hannula vs. Soma The Augmented-Reality Girl". Den havde premiere på Click Festival og kommer til Bora Bora i november 2018.

Foto: Lars Kjær Dideriksen

Bora Bora Residency Centre

- Åbnede januar 2018.
- Første call fik 515 ansøgninger fra 57 forskellige lande.
- Gennemsnitligt ca. 3-5 deltagende kunstnere pr. residency.
- Juryen ved første call: Pia Krämer (daglig leder af O Espaço do Tempo, Portugal), Thomas Eisenhart (kunstnerisk leder af Aaben Dans, Danmark) og Jesper de Neergaard (kunstnerisk leder af Bora Bora, Danmark).
- Et residency er blandt andet et økonomisk bæredygtigt program med løn til et kunstnerisk team på op til fire personer for en periode på 2-3 uger.
- Et residency sikrer professionelle arbejdsforhold på Bora Bora og hos de partnere (teatre og højskoler), som samarbejder med Bora Bora Residency Centre.
- Et residency giver mulighed for samarbejde med Bora Bora's interne dramaturger og udvalgte mentorer, eksterne partnere indenfor ny teknologi, uddannelse, research og outreach.
- Krav til kunstnere er blandt andet, at de laver den første udvikling og udforskning af en kunstnerisk idé, at de tager en allerede udviklet kunstnerisk idé videre, eller at de udforsker en helt ny retning af deres kunstneriske arbejde for at ændre retning som kunstnere.

Næste call: Januar 2019

Bora Bora Residency Centre funding

Sponsorer:

Bikubenfonden
Statens Kunstfond

Støttet af:

Augustinus Fonden
Nordisk Kulturfond
Beckett-Fonden

Bora Bora residencies

Kommende residencies:

Colette Sadler, Storbritannien
Adriano Wilfert Jensen, Danmark
Igor & Moreno, Italien/Spanien/Storbritannien

Alle tre udvalgt via første Bora Bora Residency Centre call.

Tidligere residencies:

2018

László Fülöp, Ungarn
Steinunn Ketilsdóttir, Island
Noora Hannula, Danmark
Katrín Gunnarsdóttir, Island

2017

Cristina Planas Leitão, Portugal
Esther Wrobel, Danmark (som del af Inspirationsrummet)
Marble Crowd, Island
Milla Koistinen, Finland
Sonya Lindfors, Finland
Daniel Garcia Mariblanca, Spanien

2016

Marie Topp, Danmark (som del af Inspirationsrummet)
Fanclub, Danmark (som del af Inspirationsrummet)
Martin Forsberg / Fors Works, Danmark/Sverige
Taneli Törmä, Danmark/Finland (som del af Inspirationsrummet)
Colette Sadler, Storbritannien
Maia Means, Danmark

2015

Marie-Louise Stentebjerg, Danmark
Recoil Performance Group / Tina Tarpgaard, Danmark
Marie Topp, Danmark
Taneli Törmä, Danmark/Finland
Fanclub, Danmark
Edhem Jesenkovic, Danmark

2014

Troels Primdahl, Danmark
Talking Timbers, Danmark/Sverige/Norge
Hermann Heisig, Tyskland
Bára Sigfúsdóttir, Island

Residency-programmer

Development of New Art (DNA) -

2011-2013: Europæisk samarbejdsprojekt med teatre fra Tyskland, Ungarn, Polen, Litauen, Tjekkiet, Slovakiet, og Slovenien. Et af målene var at skabe udveksling med et lokalt kunstnermiljø, blandt andet gennem kuraterede møder og middagsarrangementer. Laszlo Fülöp var i residency på Bora Bora i 2012.

Kedja Wilderness - 2013-2015:

Residencyprojekt som en del af det nordisk-baltiske netværk Kedja. Fem grupper blev sendt på to residencies af tre ugers varighed hver. Alle residencysteder var i 'vildmarken'. I Danmark var det konkret ved Ringkøbing Fjord og i Toftlund. Margret Sara Gudjunsdottirs forestilling "Blind Spotting" blev blandt andet til under dette program. Her blev tanken om at afholde residencies decentralt født.

Inspirationsrummet - 2015-2017:

Fire håndplukkede danske talenter blev inviteret til at udvikle sig selv gennem et fjorten dages residency uden noget produktionskrav, men med kvalificeret sparring. Her arbejdede de sammen med selvvalgte kunstneriske partnere på forskellige jyske højskoler, hvor de boede og også gav workshops. De fire var Marie Topp, Fanclub, Esther Wrobel og Taneli Törmä.

Bora Bora Residency Centre - 2018-

2022: Bygger videre på tankerne afprøvet i de tidligere projekter. 2018 til 2022 skal det nye center skabe 35 skræddersyede residency-ophold.

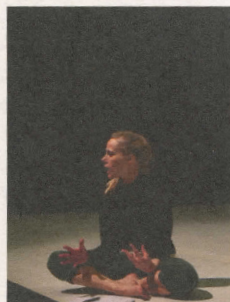
INDHOLD (efterår 2018)

Bora Bora Residency Centre vil forbedre arbejdsforhold for dansen

– artikel

af Lars Kjær Dideriksen

side 22

Skoven har ingen aldersgrænse

– interview med Thomas Eisenhardt

af Iben Maria Hammer

side 32

Black Box Dance Company

– 5 års jubilæum

side 40

Med udgangspunkt i Odense

– artikel

af Line Mortensen

side 18

Mødet mellem kunst og natur i international residency for scene-kunstnere

– artikel

af Susanne Danig

side 12

At kommunikere med hele sit instrument vs at kommunikere på skrift

– artikel

af Camilla Marienhof

side 6

Rummelighed i danseverdenen er en mangelvare i Danmark

– artikel

af Malene Becker Nielsen

side 28

Skyggen

– fotoserie

af Celine Haakon

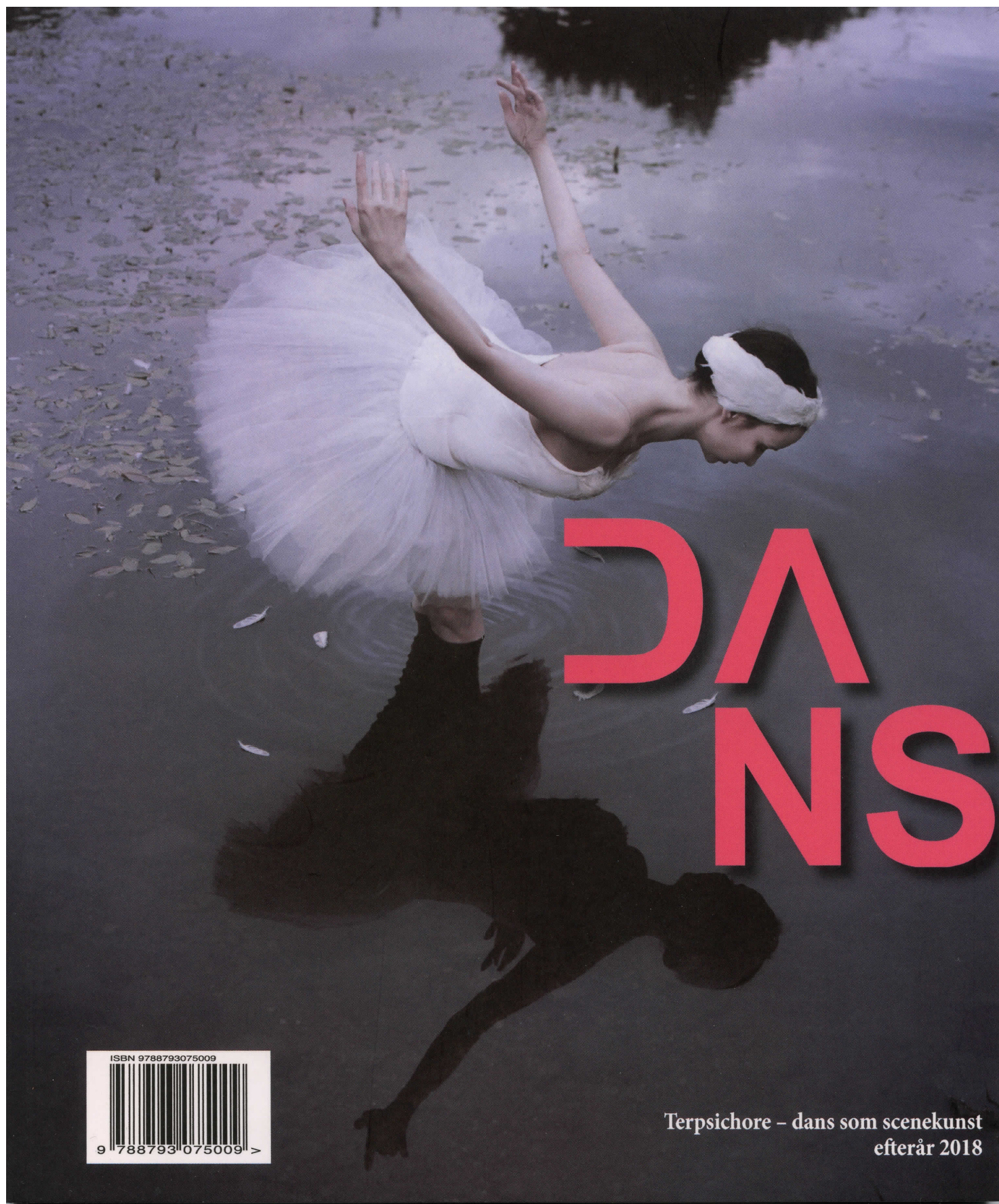
side 38

Danske Dansehistorier 2018

– info-artikel

side 42

ISBN 9788793075009

9 788793 075009 >

Terpsichore – dans som scenekunst
efterår 2018